

פנסיה חובה לעצמאים

החל משנת 2017 ובהתאם לפרק ב' לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2017 ו-2018), תשע"ז-2016 על עצמאים להפקיד לפנסיה בשיעורים הקבועים בחוק.

החוק מחייב שיעור מינימאלי להפקדה, אך ניתן להגדיל את ההפקדה ולקבל בעדה הטבות מס. נוסף, חלק מהכסף ניתן למשיכה במקרה של סגירת עסק, בהתאם לתנאים הקבועים בחוק. לצד החובה להפקיד לחיסכון פנסיוני, ועל מנת להגדיל את ההכנסה הפנויה של העצמאים, הופחתו דמי הביטוח הלאומי בצורה דיפרנציאלית עבור כל העצמאים שהכנסתם החודשית נמוכה מ-21,000 ₪, וכן ניתנו הטבות נוספות.

חובת ההפקדה לחיסכון פנסיוני

עבור חלק ההכנסה שהינו עד מחצית השכר הממוצע	עבור חלק ההכנסה שהינו מעל מחצית השכר הממוצע ועד השכר הממוצע
4.45%	12.55%

* הערה – השכר הממוצע במשק לפי הביטוח הלאומי. נכון לתאריך ה-1.1.2017 עומד על 9,543 ש"ח.

חובת ההפקדה לפנסיה של עצמאים מתחלקת לשתי מדרגות מצטברות:

מדרגה ראשונה – עבור חלק ההכנסה חודשית עד למחצית מהשכר הממוצע במשק, קיימת חובת הפקדה לקופת גמל בשיעור של 4.45%.
 מדרגה שנייה – עבור חלק ההכנסה החודשית שהינו מעל למחצית מהשכר הממוצע במשק ועד לגובה השכר הממוצע במשק, קיימת חובת הפקדה לקופת גמל בשיעור של 12.55%.

להלן דוגמא מספרית לחובת ההפקדה:

הכנסה חודשית	עבור חלק ההכנסה שהינו עד מחצית השכר הממוצע 4.45%	עבור חלק ההכנסה שהינו מעל מחצית השכר הממוצע ועד השכר הממוצע 12.55%	סה"כ חובת הפקדות לפנסיה לחודש
5,000	213 ₪	29 ₪	241 ₪
7,000	213 ₪	342 ₪	555 ₪
10,000 ומעלה	213 ₪	656 ₪	869 ₪

ההפקדה לקופת הגמל תחולק כך ששני שלישים מהכספים יופרשו לטובת רכיב התגמולים ושליש יופקד לטובת רכיב סיוע במצבי אבטלה - חלק ייעודי מהחיסכון הפנסיוני אותו ניתן למשוך במקרה של סגירת עסק, ולא רק בגיל הפרישה.

חובת הפקדה לקופת גמל לא תחול על עצמאים שטרם מלאו להם 21 שנים, עצמאים שגילם מעל גיל פרישה מוקדמת, כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004 (60 נכון להיום), וכן עצמאים שטרם חלפו 6 חודשים מהמועד שבו נרשמו לראשונה כעוסק לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. בנוסף, חובת ההפקדה לא תחול על עצמאי שמלאו לו 55 שנים לפני ה-1.1.2017.

בחינת ההפקדה לפי השיעורים הקבועים בחוק תיעשה בהתאם להכנסת העצמאי במהלך השנה ולפי הדו"ח השנתי שהגיש העצמאי לרשות המסים עבור אותה שנה. יובהר כי יש לבצע את ההפקדות לחיסכון פנסיוני עבור שנה מסוימת באותה שנת הכספים, ולא בשנה שלאחריה.

אי עמידה בהפקדה הנדרשת על פי חוק תגרור קנס בסך 500 ₪ עבור אי-הפקדה כנדרש בגין שנת 2018 ואילך. קנס זה לא יחול על עצמאים שהכנסתם החודשית נמוכה משכר המינימום.

היכן ניתן להפקיד לחיסכון פנסיוני:

כל עצמאי רשאי לבחור את מוצר החיסכון הפנסיוני (קרן פנסיה, ביטוח מנהלים, קופת גמל לחיסכון) שבו הוא מעוניין לחסוך. בין היתר רשאי העצמאי לבחור בקרנות הפנסיה שנבחרו כברירת מחדל.

לקבלת פרטים בנושא קרנות ברירת המחדל

הטבות נוספות לחיסכון עבור אוכלוסיית העצמאים:

במסגרת חוק פנסיה חובה לעצמאים נקבעו מספר הטבות לאוכלוסיית העצמאים:

א) דמי הביטוח הלאומי לעצמאים הופחתו בצורה פרוגרסיבית, כך שכל עצמאי שהכנסתו החודשית נמוכה מ-21,000 ₪ ייהנה מהפחתה:

שיעורים ישנים	עד 60% מהשכר הממוצע במשק	מעל 60% מהשכר הממוצע במשק
שיעור חדש (החל מ-2017)	2.87%	12.83%

בהתאם לכך - עצמאי שהכנסתו החודשית הינה 5,000 ש"ח, ייהנה מהפחתה בדמי הביטוח הלאומי אותם הוא נדרש לשלם בסך כ-2,200 ₪ בשנה.

עצמאי שהכנסתו החודשית הינה 10,000 ש"ח, ייהנה מהפחתה בדמי הביטוח הלאומי אותם הוא נדרש לשלם בסך כ-1,800 ₪ בשנה.
 (ב) הטבת המס על הפקדה לפנסיה של עצמאים, הוגדלה מ-16% ל-16.5% מהכנסתם, במידה ולא ניצלו את הטבת המס הנפרדת לרכישת אובדן כושר עבודה שלא במסגרת קופת גמל.

ג) טרם החקיקה, עצמאי נדרש להפקיד 2.5% מהכנסתו לקרן השתלמות, על מנת להיות זכאי להטבת מס על 4.5% נוספים. החל מה-1.1.2017, עצמאי אשר מפקיד לקרן השתלמות ייהנה מהטבת המס החל מהשקל הראשון.

ד) אפשרות משיכה במצב של סגירת עסק – טרם החקיקה לעצמאי אשר הפקיד לחיסכון פנסיוני לא הייתה אפשרות למשיכת הסכום באופן פטור ממס. במסגרת החקיקה הוגדר ששליש מהסכום שיופקד לחיסכון פנסיוני (עד לתקרה הקבועה בחוק) יישמר עבור סיוע במצבי אבטלה. סכום זה ניתן יהיה למשיכה במצב של סגירת עסק באופן פטור ממס, בכפוף להוראות הקבועות בחוק ולפי סעיף 23 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005. כמובן שבמידה ועצמאי יבחר שלא למשוך סכום זה, הוא יתווסף לקצבת הפנסיה.

קישורים רלוונטיים

תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2017 ו-2018, תשע"ז-2016
 חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005
 מידע על קרנות ברירת מחדל